

50 let dobrovolným pozorovatelem

Dne 1. května 1970 poprvé přistoupila k meteorologické budce a odečetla všechny potřebné hodnoty pro svůj první klimatologický termín jako dobrovolný pozorovatel Českého hydrometeorologického ústavu. Od té doby uplynulo neuvěřitelných 50 let, a i když se v průběhu desetiletí změnil typ stanice i rozsah pozorování, nic to nemění na skutečnosti, že paní Jana Janotová ze Světlé Hory je jednou z mála, které se této mety podařilo dosáhnout.

Paní Jana Janotová (roz. Komárková) se narodila 7. 6. 1942 ve Zlíně, ale pochází ze Světlé Hory, která se nachází na východním úpatí Hrubého Jeseníku v nadmořské výšce 600 m, 7 km severozápadně od města Bruntál. Vyučila se zahradnicí a po svatbě s panem Josefem Janotou se přestěhovali do Václavova u Bruntálu, kde byli rovněž oba zaměstnáni v místním JZD. Zde se jim také narodila dcera Iveta a po dalších pěti letech syn Josef.

Paní Jana Janotová je dobrovolným pozorovatelem ČHMÚ od 1. května 1970. Foto: P. Lipina.

V této době dostali možnost se přestěhovat zpátky do Světlé Hory a pracovat pro Horskou laboratoř, vedenou pod Výzkumným ústavem zelinářským Olomouc (původně Krajský výzkumný ústav zemědělský), a vést tam zelinářský výzkum. Protože se provádělo zejména testování nově vyšlechtěných odrůd (okurky, košťaloviny), bylo potřeba znát i klimatické podmínky daného místa. Součástí této horské laboratoře byla proto i klimatologická stanice, kterou od jejího založení v roce 1955 obsluhoval řídící učitel ve výslužbě pan Josef Friedl. V květnu roku 1970 náhle zemřel, a proto ihned

pozorování převzali manželé Janotovi. Výzkum v této podobě zde probíhal až do roku 1990, kdy byl zřizovatelem zrušen, a stanice byla zprivatizována. Chvilí ještě pokračoval výzkum pro obilnářský Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž. Poté byl provoz ukončen a na místě zřízeno klasické zahradnictví, které vedla paní Janotová, zatímco pan Janota se pustil do komunální politiky (místostarosta Světlé Hory). Po mnoho let zde také chodili na praxi studenti střední zemědělské technické školy.

Pozorování a měření ve Světlé Hoře bylo díky své poloze a podmínkám považováno za velmi důležité a stanice vždy patřila k páteřní dobrovolnické síti ČHMÚ. Pozorovací program stanice byl bohatý, kromě standardních meteorologických prvků jako teplota a vlhkost vzduchu, směr a rychlost větru, srážky nebo sněhoměrné charakteristiky se měřily i sluneční svit nebo teploty půdy. Několik let zde fungovala i fenologická stanice nebo stanice kvality ovzduší (1997–2010). Spolu s dalšími 12 dobrovolnickými klimatologickými stanicemi v působnosti ostravské pobočky, tvořila Světlá Hora tzv. skupinu interových stanic, což znamenalo, že se denně telefonicky předávaly informace o naměřených datech za uplynulých 24 hodin ve speciálních kódech. V roce 1998 pak byla stanice mezi prvními dobrovolnickými automatizovanými stanicemi ostravské pobočky, vybavenými komu-

Vybrané klimatologické charakteristiky ze stanice Světlá Hora za posledních 50 let.

Charakteristika	Hodnota	Rok, datum
průměrný roční úhrn srážek	679 mm	1970–2019
maximální roční úhrn srážek	941,3 mm	2010
minimální roční úhrn srážek	430,4 mm	2015
maximální měsíční úhrn srážek	263,4 mm	červenec 1997
minimální měsíční úhrn srážek	0 mm	listopad 2011
maximální denní úhrn srážek	60,2 mm	6. 6. 2000
průměrná sezonní výška nového sněhu	311 cm	1969/70–2018/19
maximální sezonní výška nového sněhu	625 cm	2005/2006
minimální sezonní výška nového sněhu	142 cm	1989/1990
maximální denní výška nového sněhu	35 cm	15. 2. 2012
maximální celková výška sněhu	88 cm	6.–8. 3. 1970
maximální vodní hodnota sněhu	275 mm	23. 3. 2006
průměrná roční teplota vzduchu	6,4 °C	1970–2019
průměrná měsíční teplota vzduchu v lednu	–3,5 °C	1970–2019
průměrná měsíční teplota vzduchu v červenci	16,2 °C	1970–2019
absolutní maximální teplota vzduchu	34,3 °C	8. 8. 2013
absolutní minimální teplota vzduchu	–31,8 °C	12. 1. 1987
průměrná roční relativní vlhkost vzduchu	84,5 %	1970–2019
nejnižší naměřená relativní vlhkost vzduchu	13 %	25. 2. 1980
průměrná roční rychlost větru	2,3 m.s ⁻¹	1970–2019
nejčtetnější směr větru	S – 24 %	1970–2019
absolutní maximální rychlost větru	26,8 m.s ⁻¹	27. 10. 2002
průměrná roční oblačnost	6,3	1970–2019
průměrný roční úhrn slunečního svitu	1587,6 h	1970–2019
maximální roční úhrn slunečního svitu	2007,6 h	2003
minimální roční úhrn slunečního svitu	1261,4 h	1987
maximální měsíční úhrn slunečního svitu	324,8 h	srpen 2003
minimální měsíční úhrn slunečního svitu	7,4 h	prosinec 1993
maximální denní úhrn slunečního svitu	14,7 h	4. 6. 2003
průměrný roční počet dnů s bouřkou	21,1	1970–2019
nejvyšší roční počet dnů s bouřkou	37	1995
nejnižší roční počet dnů s bouřkou	9	2006
průměrný roční počet dnů s mlhou	30,8	1970–2019
nejvyšší roční počet dnů s mlhou	97	1972
nejnižší roční počet dnů s mlhou	6	2009
průměrný roční počet dnů se srážkami	183	1970–2019
nejvyšší roční počet dnů se srážkami	217	2017
nejnižší roční počet dnů se srážkami	154	1972
průměrný roční počet dnů se sněžením	60	1970–2019
nejvyšší roční počet dnů se sněžením	86	1970
nejnižší roční počet dnů se sněžením	27	2014
celkový počet dnů s kroupami	61	1970–2019
nejvyšší roční počet dnů s kroupami	6	1978

nikačním počítačem pro vkládání a odesílání naměřených a pozorovaných dat. Svou práci paní Janotová i její manžel (zemřel 22. 11. 2017) vykonávali vždy pečlivě a svědomitě.

V historickém žebříčku nejdéle sloužících pozorovatelů klimatologických stanic na severní Moravě a ve Slezsku jsou manželé Janotovi na 2. místě, hned za Gustavem Adolfem Thalem, učitelem ze Suchdola nad Odrou, který byl pozorovatelem v období leden 1873 až červen 1924, tedy celkem 51,5 let. V příštím roce se tedy paní Janotová dostane na příčku nejvyšší. V žebříčku nejdéle sloužících pozorovatelů bez rozdílu typu stanice jí pak patří 7. příčka.

Děkujeme paní Janě Janotové (i jejímu manželovi), že svou činností tak dlouho přispívá k poznání meteorologických podmínek v podhůří Hrubého Jeseníku. Do dalších let jí přejeme pevné zdraví, optimismus, spokojenost a skvělé rodinné zázemí.